

Livli

Nr. 3.

1936.

Aigakēra "Līvli" ulzāndamist tygub

"Akateeminen Heimoklubi" Helsingissä

Märts.

India 10 sant.

kīdōz aigast.

Jan. 8, 46-59.

Kis testi võib yl min
pattõ tapertõ? Až ma tuota kítõb, mikspierast teg äd uskõt min päl? Kis Jumalõst um, külöb Jumal sõndi; teg siepierast ad külöt, ku teg äd uot Jumalõst. Jüdõd vastatist ja rökandist täm pál: Kas mēg äb üom õigistiz kítõnd, ku sa uod Zemariama ri sting ja ku sinnõn um kure. Jezus vastatiz: Minnõn äb üo kurest, aga mina ouvõstõb ents Izzõ ja teg minda äd ouvõstõt. Aga mina ab vots ents ouvõ; um kis votsub ja kúodõ kändab. Tuodlist, tuodlist, ma kítõb täddõn: Az mingi min sõnnõ tādõl panab, se kúolõmt äb nā iganõs. Jüdõd rökandist täm pál: Ni mēg üom aru sānd, ku sinnõn um kure. Abraam kúoliz ja profetõd ja sina kítõd: Az mingi min sõnnõ tādõl panab, se kúolõmt äb maits iganõs. Kas sa lõd sūrim, ku mād iza Abraam, kis um kúolõn ja profetõd at kúolõnd. Missõks sa tied entsta? Jezus vastatiz: Az ma iž entsta ouvõstõb, siz min ouv äb üo mittõ midagid, kis minda ouvõstõb, um min Iza, kienst teg kítõt, ku ta volli tād Jumal. Ja teg äd tundõt tānda ja az ma rökendõb, ku ma äb tund tānda, siz ma üob tādkõks yti pietaj; aga mina tundõb tānda ja panab tādõl täm sõnnõ. Abraam, tād iza, sai riemlizõks, ku piđim nām min pävvõ, ja ta neiz ja vol riemli. Siz jüdõd rökandist täm pál: Sinnõn äb üo vel vitõkymdõ aigastõ ja sa uod Abraamt nānd? Jezus rökendiz nānt pál: Tuodlist, tuodlist, ma kítõb täddõn: Jedmõl ku Abraam sýndiz üob mina. Siz ne vôtist kividi, vistõb täm pälõ; aga Jezus salatiz entsta ja leks pyvakuodast ulzõ.

Mel.: Kungs Jezu Krist
näc pie mums büt.

Kis pallō müostab Jezusō,
Pands alastōm päl lüotökstō
Se joudō yldöst sāb ka siz,
Mis vonzizōks tieb jelamiz.

Te Jezus mäd jūr alastōs,
Mäd petud üod Sa kändatōs
Ja kuolōs võttōn ents pälō;
Mäilma sieda mädlögō.

Ku juoksiz ver Sin šovistõ
Säl Golget mäggõl, rist jüsõ,
Mailma patist väldin, ei,
Sie Sin sur kändatimi tei.

Set Sində yd ērmə stōmōst
Volks māddōn āmast sydāmōst,
Mis saggöld unub māilma,
Mis saggöld unub mina ka.

Siepierast ku mina äb üo
Vel joutõm kyl, mina äb se
Nei täudlist Sinda armastõ,
Sin armsõ täsa jelamõ.

Abt Jezus pallõ alastõmt
Ja võta lõigõ sydalõmt
Sa minstõ, laz min sydäm sāg
Tez lemmõks, Sinnõn palkõ tag.

Sin kāndatōm laž volgō kat,
Mis sydamt voidab, algō pat
Sīn sizzōl sāgō, kuodpaikō
Tul vōta Sa min sydamō.

Ma Jezus Sinstō pastöt ūob,
Ents usk ja lüotöks mina tab
Sin alastöm päl pändä yd,-
Sa minda jegast tigstö vid.
Suomökiel pierrö.

Kūolōnd.

Februār kūs um kūolōn
Ansis Valdners Saunags kylast,
ja marts kūs Antons Riekstīns
Mazirbe kylast.

Jumal mēl laz suggōgō!
Ku tulab pālō kūolimi,
Ab ūo min kālmō kāptamōst,
Ab lī min mānall kāddomōst,-
Ents jūrō vib min Pästeji.
Jumal mēl laz suggōgō!

Lívõd Ýt
eigast taužkub.

Lívöd ýt aigast tāužkub
pidtöt tamnaigast kuolman-
n lejavõtamöd pávan, se um
orillöös kielä 10-mëks pávvö.

Yldin pierrō täudkubbō
līb yt nit ja mā kabald jara
nuomimi emip töitamiz päl.
Ytlist sābōd peldōt jeg-
gō vöttō.

Lívōd Yt jūod.

Ala jūo.
Ku vaptlōm tagen mäddōn
ymmar jeləjid rouvz jeləmist,
siz saggöld nām, kuj sur ja

mingi tāntōks um jūomizōn *) yd ja tuoiz ristīng jelamizōs. Meg nām kā, ku jūomi ab tūo mittō mingist jōvamt ristīng jelam i-zō, aga kyl set äbjōvamt. Tuo um, ku jūomi um sūr äbjōvam teji māilmas ja sīepierast um jegāyd ristīngōn sieda kārtamōst. Āz vōtam ristliz moral sie ājgapūkōks, missōks jōvvō ja äbjōvvō aijgōm, siz vōim kītō, ku ab ūo tuoista sellist äbjōvamt māilmas, mis volks nej lajgald lānd, nej tōvastiz rouv vail jūrdi lassōn ja nej sūrdō kajjō tiend kuj jūomi. Se um vond tuntōb juba rouv vai-liz ama vanas historias. Se um kuj irmtōks amad rouvōn, mis tūob kyndōldi, joutōmt, rujjō, moral jara arabimist ja kuo-lōmt.

Veitō um sellizi rouvsti, kis ab tiedat, mingist äbjōvamt jūomi vōib tiedō. Ma arrōb, ku sieda tiedab ka jegayks, kis siedda kerrō lugubā; vōib vōl-de kyl, ku yks tiedab emīn, tuoi veitim. Siegid ma tāb ka sīds Līvlizōs lītōld ūd pāl pānda mīelō sieda jegāyd līvlizōn ja ama emīn jegāyd līliz nūorōn.

*) "Juomi" sōnaks um sīds tāntōt veggist jūomnaigad kōl-batimi.

Edgar Vaalgamaa.

Kylma um.

Kylma um ni, kylma um,
Jara kylmōn tykkiz um;
Mā um kylmōn, mierrō jeijjō
Kylma tuoi, ab vōi sāl vejjo.

Kylma um ni, kylma um,
Touvōst sadab kylma lum,
Ammō mādō valdaks katab,
Amad kūozōd jara matab.

P.Kōnkamāg.

Kakš nādiłt Tartus.

Juba sygzō kutsiz mīnda Dr.O.Loorits, kis tāb ulzō andō tamstō kubbō kuordōt līv-list rovlōlōd, nēdi ylnustam sak-sakielō. Sygzō iz ūo aigō ja nej ku ma detsembōr kū lopan-dōksōs ei rujaks, siz ma vōi z-Tartuō matkō set februar kūs. Kyl mina vol iz ents jūs arga, nej lītōld pierrō lālamt rujjō vōrōlō matkō ja sāl tyodō tie-dō; aga jōvamēli vastōvōtami nej Dr.Loorits jemand, kuj ka tam ents pūolst ja sydamōst tulji lipsnit, missōks minnōn mad vas-tō tultō, kiendkōks minnōn vol

ouv ja vōpp kubbō sādō, teit, ku ma tyodō vōi z loptō ja tīera, tienandōks taud sydamōks, pierrō rāz emīn ku kād nādil sāl volmist, kuodai matkō.

Rāntōz, mis Dr.O.Loorits ulzō andab, um kyl mōtlōtōt tieudmied pierast, ega imlōmōst um yl sūr työ armastimiz ja yl sie kujjen ta ammō um vē vōind kubbō kuorrō. Mēg līvlist vōimō kuodin kōrkad volda yl rovlōlōd jennit, mis mād pis-kiz rov varandōksōs um vond.

Kubbōpanmiz työs um vel yks tuoi rāntōz, mis ulzō andab "Akadeemiline Emakeele Selts" Tārtus. Se um abēd piskiz lug-dōbrāntōks lapst pierast, sellist pierast, kis oppōbōd luggōm. Rāntōz līb bildadōks ja tānda tābōd valmōks sādō kultur kongres aigō saņi.

Amsi, kus ma leks ja amad kiendkōks ma kubbō sai, nägtist sūrdō interessō līvlist pierast, ama emīn mād kulturelliz volmiz ja rovkuoda nustamiz pierast.

Loptōs sie lītiz tieut um minnōn vel ykskōrd tiennōmōst amadōn, kis min vastō jōvad at vonnōd ja at mīda vastōvōt-tōnd kuj suglistō.

K.Stalte.

Sampo, laplist puoški.

Ne vantlist pāva pāl pīskist, pīllist sīlmadōks, mis punist yōmytsid buorōd ald pārstist, ja sait, ab tēds, sellizō rōmō, ku yrgist lumpūontōkst pāl naļlō ajjō. Ja sur irmziz māgkōpīg abbōnd yrgist sullō ja norist ojjō mis pids tam ammō māzō juoksiz.

Ja ku amad, jegayks ents mūodō pāl riemlōs, voltō pāva kārgimist vantlōnd, vol ta ents jūoksimiz kā juba loptōn, ja Sampo Lāpli kūliz, ku yks pōddōrz kītiz ents vāskiz pāl: "Tul,tul, min läps, ni um mād-dōn jara ruoikōmōst, muitiz syōbōd sudud mād jara!"

Siz rabagiz ka Sampon mīelō, kuj tāmmōn lāks, az ta kouginōl vībōks. Ja nāds ents kylgs ukast pōddōrt kuldist sāradōkā, yōkiz ta, jennō ab mōt-lōs, sīen sālgō, ja ne lekst siz kierdō ruoikōs jārskōst māgstō māzō.

"Mis māra sāl mād tagan um kūltōb?" Kyziz Sampo lītiz aiga pierast, eggōs kierdiz ratstamizōst.

Tūontō oksō jūoksōb mād-dōn tagan, mēdi jara nīelōm;

siest um se mārē", vastatiz pōddōr."Aga ala kārta mina ūob māgkōpig jema jara vōldōt pōddōr, ja mityks oks äb ūo min nēlastimizōn ypi sānd."

Siz ajlist ne tegiž mingist sīlmapilkōd. Siz kyziz Sampo:"Mis eggimi se um, mis mād sālga tagan um kūltōb?"-

Pōddōr vastatiz:" Sadatuon-tō sudta ajabōd amal joudōl māddōn tagan, mēdi māzō mūrdam; sīepierast um se eggimi." Aga ala kārta: mityks suz äb ūo mīnda ajlimizōs vindōn."

Tegiž ne ajlist yd aiga, siz kyziz Sampo Lapli:"Kas se um piški, mis mād tagan māgis mōržōb?"

"Ab, kītiz pōddōe, ja täm keja yrgiz veržō "Se um māgkōpig jalgal mōgandōks, ta ruoi-kōb. sūrd samudōks māddōn tagan, ja ni mēg ūom kimpis, sīepierast ku tēm kyndzōld mityks äb pāz."

"Ja kas siz mittō mingi nōv emīn äb atb?" kyziz Sampo.

"At", vastatiz pōddōr,"tās äb atb mittō midagid mū, ku um kālōmōst sādō pāpmuoizō, mis sāl Inari jāra kūoltal um. Az mēg sīn sām, aiz mēg ūom pāstōt, sīepierast ku māgkōpig joud äb ulat nānt sāni, kis at rīstōt.

"No," rōkandiz Sampo: "Jūoks pōddōr yl māgud, siz ma āndab sinnōn kūlda kaggōrst ūbdiz rīstōs!"

Ja pōddōr ajliz ja ajliz, ja ku ne, set, set, volt jōdand pāp tubbō, vol māgkōpig juba ullō ja dōrstiz nej vegistiz ukstagan, ku amad mōtlist, ku jel sadab kubbō.

"Kis sāl um?" kyziz pāp.

"Ma se ūoh!" vastatiz ul-dōpēdini veggi ðj. "Tīe uks vāldip māgkōpigōn. Tuhas um rīstīmōt lāps, ja amad pagand at min entsōm."

"Vodl rāzkīskiz, ma viedab am sālgō, ja panab kaggōlārōh ymmar kaggōl, laz voigō ouvlist izāndt kuj tulab vastō vōttō!" vastatiz tubast pāp.

"Laz volgō!" oriz māgkōpig; aga tīe kierdō, muitiz ma artōb tuba sainad puruks."

"Pakand, pakand, jōva izand! vastatiz pāp.

Sies entsōs sīlmapilks vōtiz ta rīstōt vieta, ja rīstiz Sampo Laplistō rīstliz rīstingōks.

"No, ka sa vel äd ūo val-mōz?" nuriksiz māgkōpig ja nūstiz juba ents irmziz jālga, tuba kumaliz puotkastōm. Siz tei pāp tīe uks valdin ja rō-

kandiz:"Li ents riekkō, yō ja tāla kōpig, sīepierast ku sie lapsōks sinnōn äb ūo mittōmingist tiemist! Jumal arm pāva paistab ni Sampoõn Lapli-zōn ja ta äb ūo emīn sir, aga. Jumal vald entsōm!"

Māgkōpig sai nei kōzizōks, ku ta yldiñ sai sūr lumvōdōks, ja nej sangōld yrgiz lūnda saddō, ku lum pāpmuoizō pigataga jara matiz ents ala, ja amad mōtlist, ku līb lum all jara kūolōmōst. Pāp yksainagi vol taudlistiz ābkartli, pāliz ja vodliz ūomōgt. Ja ku tul uomōg, siz yrgiz pāva paistō ja lum suliz ja pāpmuoizō pāziz lum ald, kuj ka māgkōpig vol jara kaddōn; ja mityks äb tieda täm kuodkuozō, ja amad arrōbōd, ku ta vel jelab ja vālikšōb Rastekainenōl.

Sampo Lapli tieniz jōvō pāppō ja sai täm kādst sāpō tāpītō. Siz pāp Sampo kūldasāraliz pōddōr sāpō jeddō ja ruoikiz iza jūr Aimiō. Ja sāl siz sugiz sūr riem, ku Sampo Lapli nei ākistiz tāgīz tu. Aga sīekōrd lāks väggō pit-kald, ku yl sīe rōkandōks, kuj Sampo pierrō sai sūrōks izāndōks, kis ents pōddōrst sybtiz kūlda kaggōrdōks ūbdizōs muolds. Rōkandōb ka, ku sīest aigast laplist emīn äb lykkijid lapst rīstīmīst ydīst aigastōst tuoizō, sīest, kis siz tāks ents laps andō māgkōpig työtōksōks? Sampo Lapli tieda kyl, kuj ta sīe azaks um. Ta tiedab kyl, mis se tāntōb ku māgud vail veggi pitkiz ðj mōrštōb.

(Lopandōks).

Kantehan kivkōnkad,
(Korea muinist nīzist
K.Pinkovski pierrō.)

Siel aigal, ku vel vālikšiz Tsumuan sugvōza, jeliz Tumanhan joug ležgōl Andi jālgabs kādōkskymdō aigastō vanja miez Kantehan. Tāma müōstīz tulbist jeddōpēdi kītō, ja ja tie-diz, ku ta set puol ents igast jum jellōn. Ta vol väggō koval ja opatōt miez, laz ta kyl a-mal ents jelamiz aigal mātyōdō yd vol tīend. Aga siz, ku ta juba kādōkskymdō aigastō vanaks vol sand, eīz ta ama ents tyōd ja tiemizōd kylgō, ja iz tīe mittō midagid mūdō, ku kei, ūnda kāds, pīds jougnaj-gō kalið akkōs. Aga nej ku ta ents ūndan mittō kunagid ka mīngist syötō tutkamōl iz pan,

siz iz sē ta ka mitytō kallō.
Nej lekst kuolm aigastō
pidiz.

"Sā ūod juba pāst nōd-
dōrōks iend, vane, ma äb tā
sinkōks emīn kubs jellō," kī-
tiz nai." Anda minnnōn ab-
jelamiz laggimiz vōimistō."

Kantehan vol sieks nōvs
ja lagiz naizōst.

Aga pierrō sieda sugiz,
van, mis:

Kōnig vol sieda kūldtō
sānd, ku mingi vanamiez, ju-
ba kuolm aigastō, ilm syō-
tō kallō akub, ja tämmōn
sugiz tāmi siekōks tuntōbōks
sād, ja ta kutsiz tām ents
jūrō.

"Mikspierast vejud sa
juba kuolm aigastō ilm syō-
tō kallō?"

"Siepierast, ku ma tie-
diz, ku sa minda ents jūr
kutsud."

Kōnig ūrgiz tämkōks rō-
kandō, neiz, ku ta um koval
ja opatōt miez, ja nustiz
tām ents ezmiz ministerōks.

Siz tul tām jedmili
nai tām jūr ja ūrgiz pal-
lō, laz ta tām tegiz ents
jūr vōtag.

"Ab," vastatiz Kantehan.
"Jōvši pävsi ma līedab
entsōn sōbridi ūtōluggō, ku
äbjōval aigal sa mittōsuggō
min sōbra ist ūo. Siegid -
laz volgō, ma tāb sin jō-
vamōks midagid tīedō."

Ja ta pap riekajgō
kivid tšupa kubbō kāndam ja
sie pāl keratōm:

"Piddizleji, mādōl min
naista, kit "ilpatōks nai" ja
sylg."

Siest aigast sylgōb
Koreama rišting jega kōrd,
ku ta kivkōnkō pidiz lāb:
"Tiglist naist irmtimi-
zōks."

Siegid - äb tāt Koreama
naistpūolist sieda nīzō mittō-
suggō uskō ja sēltabōd ne
kivkōnkad, mis riekajgis at
lieutōbōd, sieks, ku Koreama
rouvz vollid kivid nūrmist
sin kubbō kāndō, nej ents
nūrmōd kivist pūdōks tīeds;
ja laz ne riemlistiz vōi-
gōd kivid kāndō, siz ne
kālijid entsōn litist aigō
tīedō mingiz äbmingiz loj
tömpōks.

Kunštnika.
Koreas jeliz kunštnika
Kim - Ton - Tsuni.
Ta vol orvōstāt, aga

ta tāz vel emīn ouvō sā-
dō.

Ykskōrd neiz ta unsō
kādōkskymdō aigastō vānnō
mīestō, kis rōkandiz:

Um yks touvō joug. Ta
um emīn vōrna ku ūg ja
sielidim ku ama pūdōz vēz
mā pāl. Laz tām ūokšō vōi-
gō nādō, um yōd lebkō tou-
vō pūol ēntsta ajamōst, ja
se kāra, mis siest kūzōst
yrgōb, kus Orion punlikī
sielōm māzō lomub - se um
sie joug kāra. Mōlt tām
ylzō, - ja sa sad bildā,
mis aman Korean vōrno ūob.
Aga sinnōn ta maksat sīn
jelamiz.

Virgōn vodliz Kim yōdō
ja votsiz touvō jūr joug
karrō.

Ezmōks ta iz ūoi mit-
tō midagid lieudō. Ykskōrd
vol tōvaz pimdi, siz ta vol
tegiz sinni, ja set ūmar
touvō tādōd, mis nej vīrd
neme kastug tilkad, rāz
ta neme valdzlikōks, nei ne-
me sullōks jara. Siz ūigiz
Orion vōrna kilastimiz ūzōl
mattōt kū ulzō, ja kāsiel-
dōmōs kystist touvō tādōd
jara ja tōvaz sai valdz-
likōks.

Aga se iz ūo vēt se,
mis piđim volmō, ku pēi-
zōks pierrō surdō vodlānōst,
Kim liediz neme entasugiist
jeddōpēdi likijist touvō ja-
gud.

Ja ta vol ents sil-
mi nej vantlimiz pā ūrd-
tōn, ku ta vōiz tōvō jūs
nādō sieda, mis kūoliist
vel mityks iz ūo nād.

Ja ku Kim nej ab-
likōks paikal istiz, siz rō-
kandist, ku tām jeng volli
lejast laggōn ja volli lānd
touvōzō kāmō.

Kim tyō vieniz pitkald
kūd ja aigastōd lekst
pidiz.

Ykskōrd istiz tegiz Kim
nej ja tämmōn vol set vel
perist viljō liedamōst, ku
ta äkistiz kātiz nēmiz ja
iz nā emīn, iz tōvest, iz
ka sieda, mis tām ymmā vol.
(Jatk jeddōpēdi.)

Uzāndāji:M.Stalte.
Tuoimiji:K.Stalte.
Adres: Mazirbe. Latvija.